

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

Силабус навчальної дисципліни
«Організація та економіка фармації»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 240 годин, 8 кредитів ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою Одеса, вул. М. Малиновського, 37
Викладач(-і)	к.фарм.н., доцент Оксана БЄЛЯЄВА ст.викл. Ірина ЯЦУК ст.викл. Майя ОБРАЗЕНКО
Контактна інформація	Е-mail: oksana.belyayeva@onmedu.edu.ua Консультації: з 14.30 до 16.00 щовівторка, з 09.00 до 13.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами вищої освіти буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - є організаційні та економічні аспекти фармацевтичної діяльності.

Мета дисципліни: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо організаційно-економічних аспектів фармацевтичної діяльності у сучасних умовах, а також формування професійно-важливих навичок щодо забезпечення доступності фармацевтичної допомоги населенню.

Завдання дисципліни:

- Формуванні знань про організаційно-економічні аспекти фармацевтичної діяльності, що відповідають сучасним вимогам охорони здоров'я та Належної аптечної практики.
- Опануванні нормативної бази щодо: організації аптечної мережі, ліцензування діяльності, обігу лікарських засобів (у т.ч. контрольованих), внутрішньоаптечного виробництва та контролю якості.
- Розвитку практичних навичок у сфері: обліку товарів, коштів, заробітної плати, інвентаризації; формування цін, тарифів, розрахунку прибутковості; управління персоналом і ведення документації; застосування управлінської, фінансової та статистичної звітності для аналітики.
- Підготовці до економічного мислення: аналізу діяльності аптечних закладів, оцінки ефективності та рентабельності, оптимізації господарської діяльності з використанням фармацевтичної інформації та економічних показників.

Очікувані результати.

За результатами вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Знати: принципи організації фармацевтичного забезпечення населення відповідно до вимог Належної аптечної практики; завдання й функції аптек та їх структурних підрозділів; особливості ліцензування діяльності з роздрібною торгівлю ЛЗ; порядок безрецептурного та

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

рецептурного відпуску ліків в Україні та за кордоном; законодавчо-нормативну базу, що регламентує обіг контрольованих речовин; ліцензійні умови провадження господарської діяльності з обігу наркотичних (психотропних) лікарських засобів, прекурсорів; порядок роботи аптек з товарними запасами; організаційні засади внутрішньоаптечного виробництва ліків; організаційну структуру державної системи забезпечення якості ЛЗ; порядок здійснення вхідного контролю ЛЗ та внутрішньоаптечного контролю якості екстемпоральних ЛЗ; організацію системи обліку та звітності в аптеках; порядок організації інвентаризації активів аптечних закладів; основні положення руху грошових засобів в аптечних закладах; порядок проведення фінансових розрахунків зі споживачами; порядок нарахування заробітної плати різним категоріям працівників аптечних закладів; порядок складання управлінської, бухгалтерської та фінансової звітності; основні економічні показники діяльності аптеки; основні принципи кредитування аптечних закладів; загальні принципи здійснення аудиторської діяльності;

Вміти: надавати консультації щодо раціонального застосування та належного зберігання ліків; застосовувати Протоколи фармацевта при відпуску ЛЗ з аптечних закладів та їх структурних підрозділів; приймати рецепти від населення, аналізувати правильність його оформлення; здійснювати таксування різних лікарських прописів, визначати тарифи за виготовлення екстемпоральних ліків; провести облік контрольованих ЛЗ в аптечних закладах; прийняти товар від постачальників; провести вхідний контроль якості лікарських засобів, що надійшли до аптечного закладу; організувати належне зберігання ліків та товарів аптечного асортименту; визначати поточну потребу у ЛЗ та здійснювати їх замовлення; формувати роздрібні ціни на ЛЗ та медичні вироби; оформляти відпуск товару у інші відділи та структурні підрозділи аптеки, ЛПЗ; документально оформляти надходження товарів; оформляти документи з обліку роздрібної реалізації товарів, інших витрат товару; планувати штатну чисельність працівників аптеки; складати штатний розклад аптеки; розраховувати, аналізувати та планувати економічні показники діяльності аптечного закладу; оформляти документацію з обліку робочого часу працівників аптечного закладу; розраховувати різні види нарахувань та утримань з заробітної плати працівникам аптечного закладу; застосовувати РРО у розрахунках зі споживачами; оформляти документи з обліку руху грошових коштів; організовувати проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей аптечного закладу та документально оформляти її результати; аналізувати та планувати витрати обігу аптечного закладу; розраховувати прибуток та рентабельність діяльності аптечного закладу; планувати основні економічні показники діяльності аптек; аналізувати фінансовий стан підприємства на підставі даних фінансової звітності аптечного закладу; використовувати дані різних форм звітності для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації господарської діяльності аптечного закладу.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми навчання.

Дисципліна буде викладатися у формі лекційних занять; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Лекції: інтерактивні лекції, аналітичні обговорення, робота з нормативними актами.

Практичні заняття:

- словесні методи: бесіда, розповідь, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів власних досліджень;
- практичні методи: вирішення практичних кейсів, виконання індивідуального завдання.

Самостійна робота:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять / самостійне опанування матеріалу за темами;
 - самостійне виконання індивідуального завдання: розробка, підготовка доповідей та презентацій для захисту індивідуальних завдань.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення

Тема 1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика.

Тема 2. Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фармацевтичної галузі.

Тема 3. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики (НАП).

Тема 4. Організація безрецептурного відпуску ліків з аптечних закладів та їх структурних підрозділів.

Тема 5. Організація рецептурного відпуску ліків з аптечних закладів та їх структурних підрозділів.

Тема 6. Правила визначення вартості (таксування) екстемпоральних лікарських засобів.

Тема 7. Організація проведення серійного виготовлення екстемпоральних ЛЗ в аптечних закладах.

Тема 8. Порядок обліку лікарських засобів, що містять контрольовані речовини в аптечних закладах.

Тема 9. Організація системи забезпечення якості лікарських засобів.

Тема 10. Організація роботи аптеки з товарними запасами.

Змістовий модуль 2. Системи обліку у фармації

Тема 11. Система обліку та звітності в аптечних закладах.

Тема 12. Бухгалтерський облік в аптечних закладах як інформаційна система.

Тема 13. Облік руху товарних запасів в аптечних закладах.

Тема 14. Облік руху основних засобів та нематеріальних активів в аптечних закладах.

Тема 15. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах.

Тема 16. Форми, системи оплати праці фармацевтичних працівників, облік заробітної плати в аптечних закладах.

Тема 17. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах.

Тема 18. Управлінська звітність аптечних закладів.

Тема 19. Внутрішньогосподарська звітність аптечних закладів.

Тема 20. Державна статистична звітність аптечних закладів.

Змістовий модуль 3. Основи економіки фармації

Тема 21. Основи фармацевтичної економіки.

Тема 22. Характеристика економічних показників господарської діяльності аптечних закладів.

Тема 23. Аналіз фінансово-господарської діяльності аптечних закладів.

Тема 24. Планування діяльності аптек (фармацевтичних фірм).

Тема 25. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби.

Тема 26. Оподаткування аптечних закладів.

Тема 27. Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптечних закладів.

Тема 28. Аудиторський контроль: сутність, призначення. Організація проведення аудиторської перевірки.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

Тема 29. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності.

Тема 30. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах медичного страхування.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення: нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін.; за ред. А.С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – (Національний підручник).
2. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, О. П. Гудзенко та ін.; за ред. А.С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 416 с. (Національний підручник).
3. Основи економіки фармації: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова [та ін.]; за ред. А.С. Немченко, 2 видання – Х., 2017. 144 с.
4. Основи права та законодавства у фармації: нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А.А. Котвицька, І.В. Кубарева, О.О. Суріков та ін.; за ред. А.А. Котвицької. – Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. – 528 с. (Національний підручник).
5. Організація діяльності аптек із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту Ч.1: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С. Образенко та ін. // За ред. Л.М. Унгурян. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2020. - 92 с.
6. Системи обліку у фармації Ч.2: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С. Образенко та ін. // За ред. Л.М. Унгурян. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2019. - 65 с.
7. Основи економіки фармації Ч.3: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С. Образенко та ін. // За ред. Л.М. Унгурян. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2019. - 55 с.
8. Організація та економіка фармації: тексти лекцій. Навчальний посібник для студентів денної/заочної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва // За ред. Л.М. Унгурян. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2018. - 110 с.

Додаткова:

1. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я: монографія / В.М. Назаркіна, А.С. Немченко, К.Л. Косяченко, М.М. Бабенко; за наук. Ред. А.С. Немченко. - Київ : «Фармацевт Практик», 2022. – 288 с.
2. Зайченко Г.В., Горчакова Н.О., Савченко Н.В., Дяченко В.Ю., Шумейко О.В., Кава Т.В. Медична рецептура. Навчальний посібник для студентів медичних і фармацевтичних спеціальностей, викладачів, лікарів, провізорів і фармацевтів. К.: Книга-плюс, 2018. – 72 с.
3. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.
4. Гладій І.О. Управлінська звітність : навч. посіб. / І. О. Гладій, О. М. Дзюба, Л. А. Майстер. – Вінниця : РВВ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. – 260 с.
5. Навчальний посібник для самостійної підготовки студентів фармацевтичного факультету до ліцензійного тестового іспиту Крок-2. Фармація / Анісімов В. Ю. та ін.; за ред. Л. М. Унгурян // - Одеса, 2019. - 240 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
2. <https://info.odmu.edu.ua/>
3. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

<http://zakon.rada.gov.ua/laws>

4. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [/http:// mozdocs.kiev.ua](http://mozdocs.kiev.ua)

5. Державний формуляр лікарських засобів. Інтернет ресурс - <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>

6. Державний реєстр лікарських засобів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsite.nsf/all/shlist?opendocument>.

7. Compendium online. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/bad/>.

8. Еженедельник «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apteka.ua/>.

9. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tabletki.ua/uk/>.

10. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://likicontrol.com.ua/>.

11. Пошукова база Medscape [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Medscape <https://www.medscape.com/pharmacists>.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідними темами, оцінювання виконання індивідуальних завдань;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

	заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Ситуаційні завдання не виконує.

Форма підсумкового контролю: іспит.

До підсумкового контролю у формі іспиту допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості, їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Іспит, як форма підсумкового (семестрового) контролю, відбувається як окремий контрольний захід. Іспити складаються здобувачами: в період екзаменаційних сесій наприкінці семестру (осіннього та весняного) згідно з розкладом – при стрічковій системі навчання; за графіком навчального процесу після вивчення освітнього компонента відповідно до навчальному плану – при цикловому розкладі занять.

Методика проведення підсумкового (семестрового) контролю з освітнього компонента у формі іспиту є уніфікованою та передбачає використання стандартизованих форм. Кількість питань, які виносяться на стандартизований іспит відповідає обсягу кредитів, відведених на вивчення навчальної дисципліни. Форма екзаменаційного білету є стандартизованою та складається зі структурних елементів (складників). Екзаменаційний білет може складатися тільки з теоретичних питань або з додаванням ситуаційної задачі. В кожному білеті може бути від 3 до 5 питань. Питання є короткими, простими, зрозумілими, чіткими та прозорими, складене таким чином, що повна відповідь на нього триває не більше 5 хвилин. Таймінг усного структурованого іспиту є стандартним – не більше 30 хвилин. До кожного питання складається чек - лист (еталон відповіді), який передбачає ключові моменти, обов'язкові для надання повної відповіді на поставлене запитання. До кожного еталону відповіді вказується літературне джерело зі сторінками. Під час проведення усного структурованого іспиту здобувач бачить питання, викладач – чек-лист з еталонними відповідями та визначає, які складові були названі або не названі здобувачем.

Загальна оцінка за усний структурований іспит складається як середньо арифметична всіх отриманих оцінок за відповіді на поставлені питання (в т.ч. ситуаційні задачі).

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій для захисту індивідуальних завдань.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.